

IKSZELD KI MAGAD!!!

**AMIT AZ IKSZ-ről TUDNI KELL AZ
EURÓPA 2000 GIMNÁZIUMBAN**

IKSZ KISOKOS

Budapest, 2021

ALAPKÉRDÉSEK:

1. Mi az IKSZ, és miért fontos?

Magyarországon a *nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény* alapján 2012/2013-as tanévben vezették be a kötelező **iskolai közösségi szolgálatot** (továbbiakban: **iksz**).

A törvény alapján a *középiskola elvégzését közvetlenül követő érettségi vizsgaidőszakban az érettségi vizsgák megkezdésének feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása.*

2. KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT és ÖNKÉNTESÉG

Az iskolai közösségi szolgálat nem önkéntes tevékenység, de nem titkolt célja, hogy olyan állampolgárokat neveljen, akik aktívan részt vesznek a közösségük életében. Célja még, hogy a diákok iskolán kívüli, valós tapasztalatokat szerezzenek, új képességekkel gazdagodjanak, és akár a pályaválasztásban is inspirációt kapjanak.

Az iksz nem önkéntes tevékenység, viszont annak elvei, módszerei, eszközei és céljai szerint működik. Az iksz tevékenységei révén a tanulók erős szociális kompetenciákkal és társadalmi érzékenységgel rendelkeznek, empátikusak és készek segíteni másokon.

3. Miért jó, és miért fontos önkéntes tanulói tevékenységet (iksz-et) végezni?

Ezekben segít, ha önkéntes tevékenységet végzel:

- **Kapcsolatépítés - „kapcsolati tőke”**
- **Karrierépítés – CV eleme – jövő, karrier**
- **Ismeretszerzés/ismeretbővítés – újat tanulhatsz meg**
- **Kompetenciafejlesztés** (szociális, érzelmi, személyes fejlődés – egyéni képességek)
- **Értékteremtés – „segítség” – kultúránk alapja**
- **Hasznos időtöltés – értelmes tevékenységek**

Hogyan végezd az iksz tevékenységeidet?

- Érezd jól magad!
- Találkozz új emberekkel!
- Légy egy közösség része!
- Tanulj új dolgokat!
- Növelj önbizalmad!
- Ne félj a kihívásoktól!
- Légy a változás része!

4. Hol lehet iksz tevékenységet / diákönkéntes munkát vállalni?

A minisztériumi rendelet* azt is pontosan rögzíti, hogy mely nyolc területen lehet a szolgálatot végezni:

- egészségügyi,
- szociális és jótékonyági,
- oktatási,
- kulturális és közösségi,
- környezet- és természetvédelmi,
- katasztrófavédelmi,
- óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős,
- egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervezetnél bűn- és baleset-megelőzési területen.

Az is meghatározott, hogy milyen intézmények lehetnek fogadó szervezetek*:

- állami,
- önkormányzati,
- civil,
- nonprofit szervezet,
- a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó szervezet,
- középiskola magánszeméllyel kötött megállapodása alapján magánszemély,
- saját intézmény.

5. A kötelező 50 óra megszerzésének és teljesítésének a feltételei:

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 133.§ (7) bekezdése egyértelműen meghatározza, hogy milyen időkeretben végezhető az iskolai közösségi szolgálat:

„A közösségi szolgálat helyszínén a szolgálattal érintett személy segítése tanítási napokon alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb háromórás, tanítási napokon kívül alkalmanként legkevesebb egy, legfeljebb ötórás időkeretben végezhető.”

6. Hogyan segít ebben nekem az iskola?

- A. Kidolgozott IKSZ rendszert működtet
- B. Önkénteskezelő weboldalt kínál
- C. Iskolai IKSZ felelőst, mentor-tanárt foglalkoztat
- D. IKSZ felelősöket jelöl ki osztályonként
- E. IKSZ percek bevezetése az ófó órákon (7 szokás órák keretei között)
- F. Iskolai belső programok szervezése (pl. Diák-tanár rendszer)

G. Fogadóhelyek hálózatának kiépítése (aktív partneri kör)

Európa 2000 Gimnázium IKSZ rendszerének és működésének a bemutatása

A. IKSZ alapelvek az Európa 2000 Gimnáziumban:

- A rendszer, a kötelező 50 óra teljesítését a 11. évfolyam végéig tervezi és szervezi meg;
- A rendszerben 5 óra Felkészítő és 5 óra Lezáró/feldolgozó tevékenység van beépítve (tanévenként 2-2 óra, de összesen nem több, mint 5-5 óra);
- Az iskola minden tanév elején és végén megszervez egy Bevezető és egy Levezető (záró) foglalkozást, és a részvételt IKSZ órákkal írja jóvá (tanévenként 2-2 óra, összesen 5-5 óra);
- 9-11. évfolyamok tanulóinak a tanévekre előírt minimum órák 12-14 IKSZ-es óra;
- A rendszer adminisztrációjához és dokumentálásához az ERASMUS+ projekt innovációját az önkénteskezelő weboldalt alkalmazza és várja el a diákoktól;
- IKSZ-es tevékenységnek csak olyan tevékenységek kerülhetnek elszámolásra, melyek tanórán kívül valósulnak meg;
- Az iskola keretei között végezhető tevékenységekért maximum 15 óra időtartamban számolhatnak el iksz-es órákat a tanulók (kivételt képez a gólyatáborban végzett DÖK-ös szervezésű mentortevékenység, a diák-tanár rendszerben történő tanítás és a média tagozat fő-médiásaként végzett közösségi célú, önkéntes tevékenységek);

B. Változások a 2021-2022-es tanévtől:

- a cél, hogy minden tanuló a 9-11. évfolyamok alatt teljesítse a kötelező 50 órát - a minden tanévre kitűzött „**egyéni lécz**”, a **12 iksz-es óra**;
- a féléves és az év végi szöveges értékelés (magatartás, szorgalom) kötelező része legyen az iksz órákról való beszámolás;
- az **IKSZ percek** az osztályfőnöki órák kötelező részei lesznek (min. 2 hetente a 7 szokás óra keretei között);
- az **iskola keretei között** végezhető tevékenységekért **maximum 15 óra** időtartamban számolhatnak el iksz-es órákat a tanulók (kivételeket feljebb olvashattatok);
- az iskolai közösségi szolgálat (iksz), iskolai tevékenységei esetén csak és kizárólag olyan tevékenységek elszámolását javasoljuk, melyeket a **tanulók nem tanórák idejében**, hanem a saját szabadidejükben végeznek;
- **bevezető és feldolgozó iksz-es foglalkozások**: minden tanév elején és végén egy dupla órás foglalkozás kerül bevezetésre az ofő órák keretei között. Ezekért 2-2 IKSZ-es óra kerül jóváírásra a tanévek elején és végén, amelyek a 9-11.évfolyamokon összesen 5-5 órát jelentenek minden tanuló esetében;
- a nyilvántartásunkba (adminisztrációnkba) beiktattunk egy megosztást, hogy külső, vagy belső tevékenység került-e elvégzésre.

Az iskolánkban önkéntes munkával elvégezhető tevékenységek listája:

Alapvetés, hogy a tanulók annyi IKSZ-es órát szerezhettek, amennyi időt töltenek az adott tevékenységekkel. Emellett az iskolai keretek között megszerezhető IKSZ-es órák száma max. 15 óra lehet.

A. DÖK munkájával összefüggő tevékenységek (DÖK patronáló tanárral együttműködve)

- Gólyatábor szervezése és lebonyolítása - csak tényleges munkára, a Táborvezető által (max. 30 óra);
- Iskolai programok szervezése és lebonyolítása (Szalagavató, Nyílt napok stb.);
- Jótékonyági tevékenységekben való részvétel;
- DÖK képviselők munkája - csak akkor, ha plusz feladat/ tevékenység kapcsolódik hozzá, az önkéntesség keretei között;
- Egyéb kapcsolódó tevékenységek, amit a DÖK patronáló tanár javaslatára történik;

B. Jótékonyági tevékenységekben való részvétel

- Walk the Wish – A Csodalámpa Alapítvány jótékonyági sétája – 2-3 óra/ alkalom;
- Jótékonyági sütisütés - napi 2-3 óra;
- Jótékonyági süti árusítás - napi 2-3 óra;
- A prűgyi adománygyűjtésben való segédkezés (pl. pakolás, kiszállítás) napi 3 óra;
- Jótékonyági ajándékkészítés;
- Adománybolt hálózat népszerűsítése;
- plusz 1 szendvics programban való részvétel;
- Kupakgyűjtés és egyéb hasonló tevékenységek koordinálása;
- Csömöri Általános Iskola – „testvériskola” – csokigyűjtés lebonyolítása, koordinálása;

C. SzinkrON csapat munkája (Lánczos Ági - drámacsapata)

Az iskolai tehetséggondozó, érzékenyítő műhelymunka számos olyan témával foglalkozik, amely szorosan kapcsolódik az önkéntes tevékenységre való nevelés céljaival.

Témák, melyek kapcsolódnak a közösségi szolgálati tevékenységek hatékonyságához:

- o **motiválatlanság kérdése** (kommunikáció – személyiségépítés és önbizalomnövelés: a belső motiváció megtartása és a másikénak megerősítése);
- o win-win – **csoportdinamika – közösségépítés;**
- o **elfogadás** – kirekesztés ellenesség;
- o **előítéletek nélkül;**
- o **szinergia** – közösségépítés – együttműködés.

A szakköri foglalkozássorozat keretei között végezhető IKSZ-es tevékenységek:

- o a témák feldolgozásához szükséges videók elkészítése (2-3 óra) – felirat, felvezető szöveg (narráció);
- o toborzás, programok népszerűsítése;

- o „mentorálás”: tanulói előadás és tájékoztatás;

D. 7 szokás programmal összefüggő tevékenységek

A sikeres fiatalok 7 szokása elnevezésű életvezetési program áthatja az iskola egészének működését, és leginkább az osztályfőnöki munka kereteit határozza meg. Ennek kiegészítéseképpen az IKSZ rendszer is beépül a 7 szokás program keretei közé. Jól látható, hogy a DÖK, az IKSZ, a Média tagozat, a vele együttműködő a szinkrON projekt egymást támogatják, egymást segítik és egymással összekapcsolódó tanulói tevékenységeket érintenek.

A 7 szokás programot közvetlenül érintő tanulói tevékenységek lehetőségei:

- a 7 szokás programmal kapcsolatos eseményt szervező és lebonyolító tevékenységek;
- a 7 szokás program diák-mentori tevékenységei;
- osztályfőnököt segítő munkák (az osztály IKSZ felelőse, vagy 7 szokás diákVT tagság);
- 7 szokásos diák-óra tartása;
- Challenge-ek szervezésében és kivitelezésében való szerepvállalás;
- szóbeli felvételin való segítő részvétel;

Az osztályfőnöki 7 szokásos órák és az IKSZ-szel kapcsolatos iskolai tevékenységek:

- osztályfőnököt segítő munkák (az osztály IKSZ felelőse, vagy 7 szokás diákVT tagság);
- IKSZ óraszámok csekkolása - IKSZ adminisztráció segítése;
- lehetséges IKSZ-es tevékenységek ismertetése – toborzás;
- elvégzett IKSZ-es tevékenységek bemutatása;
- az osztály IKSZ felelőseként programok szervezése, és/vagy lebonyolítása;

Alapvetés itt is, hogy a tanulók annyi IKSZ-es órát szerezhettek, amennyi időt töltenek az adott tevékenységekkel. Emellett az iskolai keretek között megszerezhető IKSZ-es órák száma max. 15 óra lehet.

A 7 szokás életvezetési programmal kapcsolatos IKSZ-es órákat, az osztályfőnökök javaslatára a programért felelős, Világító Torony vezető Nemessányiné Halmai Csilla adhatja.

E. Diák-Tanár rendszerben történő oktatási tevékenység

A diák-tanár rendszerben oktatóként szerepet vállaló tanuló a megtartott órái után, az elszámolást követően annyi IKSZ-es órát kap, amennyit tartott.

Az IKSZ-es órák elszámolásának feltétele, hogy az előírások szerint adminisztrálja az órákat az adott szaktanár felügyelete mellett, az órában részt vett tanuló visszaigazolásával.

Diák-tanárként maximálisan 30 órát lehet iskolai keretek között elszámolni.

A diák-tanár programmal kapcsolatos IKSZ-es órákat, a szaktanárok javaslatára a programért felelős tanár adhatja.

F. Média tagozat munkájával kapcsolatos tevékenységek (Víg Emőke)

Az IKSZ-szel kapcsolatos iskolai médiás tevékenységek felsorolása:

- iskolai rendezvények, iskolai megrendelések forgatása és utómunkálatai, valamint a tagozat számára kiadott iskolai szintű feladatok (pl. tanulók, tanárok egyéni fényképezése);
- tagozat iskolán kívüli tevékenységében való aktív szervezés, részvétel (pl. külsős helyszínen való tevékenység, ld. Prügy, stb..).
- szinkrON szakkör csoportmunkáinak médiás elkészítése.

Ezek nem mindig tanítási napok, vannak benne hétvégék, ill. a streameknél akár késő este is.

50 órából max. 30 adható, mert akkor a diák kénytelen szocializálódni máshol is. Így az iskola érdekében végzett munka mehetne akár reális időben, és ha kitelik a 30 óra, akkor grátisz, lelkesedésből dolgozik médiásként a diák.

A média tagozat munkájával kapcsolatos IKSZ-es órákat a tagozat vezetője, a fő-médiás diákok munkájáért felelős tanár adhatja.

G. IKSZ felelősök – iksz diák-mentorok (iksz műhelytagok) munkája

Minden olyan tevékenységért IKSZ-es órák szerezhetőek, amelyek tanórán kívüli és egyértelműen az iskola közösségének érdekében végzett hasznos és kifejezetten segítő, támogató tevékenységek. Ilyen jellegű tevékenységek a diáktársak, csoportok mentorálása, IKSZ-es programok szervezése és lebonyolítása, órák tartása, diákok tájékoztatása, segítése.

Az iskolán belül maximum 15 IKSZ-es óra szerezhető.

H. Egyéb, közösségi, szociális területet érintő tevékenységek:

Épített és természetes környeztünk óvása, ápolása, karbantartás, rendezés, pakolás, díszítés, dekorálás stb. (pl. könyvtárrendezés, tankönyvosztás, festés, szemétszedés stb.)

Az iskolán belül maximum 15 IKSZ-es óra szerezhető.

I. On-line (karantén alatt is végezhető) tevékenységek:

- Diák-tanári munka, mentorálás, korrepetálási feladatok;
- Média tagozatos, fő(médiások) iskolai programokkal összefüggő szakmai munkái;
- Egyéb on-line tevékenységek (az ilyen tevékenységek listája még kidolgozás alatt*)

Az iskolán belül maximum 15 IKSZ-es óra szerezhető.

GYIK

a. *Meddig kell teljesíteni az 50 órás IKSZ-et?*

Az érettségi vizsgák megkezdésének a feltétele (amennyiben a középiskola elvégzését követő rendes érettségi vizsgaidőszakról van szó).

b. *Lehet-e IKSZ-et végezni hétvégén, szünetben, nyáron?*

Az iskola dönti el, hogy engedélyezi-e. Alapvetően igen.

c. *Végezhet-e a tanuló munkát, kaphat-e fizetést az iksz keretei között?*

Nem. Senkinek sem származhat anyagi haszna a tevékenységből, hiszen önkéntes.

d. *Középiskola előtt, általános iskolai keretek között végezhető-e közösségi szolgálat?*

Nem. IKSZ csak 9-12. évfolyamokon tanuló diákok számára számolható el. Ennek ellenére az iskola a saját tevékenységeit külön adminisztrálhatja a kisebbek számára.

e. *Ki lehet fogadóhely (partner) a közösségi szolgálati tevékenységek „felajánlója”?*

Bárki, akit a jogszabály enged. Az iskola szabadon keresheti partnereit (a választható partnerek körét lásd korábban*)

f. *Ki irathat be „iksz”-es órákat?*

Iksz-es órák hivatalos elszámolására csak a vezetőség által kijelölt személy(ek) jogosultak. A döntés (elfogadás, elutasítás) joga az iskolai iksz koordinátor pedagógus kezében van. Neki kell leadni az iskolai iksz-es tevékenységek nyomtatványt. Kiemelt iskolai - iksz-es órákat megajánló szerepe van a DÖK patrónus tanárnak, a pályázati felelősnek, a 7 szokás program világítótornyaának vezetőjének, a Média tagozat vezetőjének, és a Vezetőség tagjainak.

g. *Miért és mire kaphatnak a gyerekek iksz-es órákat az iskolában?*

*Minden olyan tevékenységre, amelyek az alább felsorolt listában szerepelnek, és /vagy amit az iksz felelős jóváhagy, illetve amelyekre a diák a **saját szabadidejét áldozza, tehát amit nem valamely tanóra ideje alatt végez el.***

Források – linkek:

- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 133.§
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján

<http://europa2000.halation.hu/>

<https://www.onkentesseg.hu/>

<http://onkentes.hu/>